

ERHVERVSJURA

KRIMINALITETEN OVERDRIVES

STATISTIK: Man skal ikke lægge mere i undersøgelser af virksomhedskriminalitet, end de kan bære.

LARS BO LANGSTED
Professor,
Juridisk Institut,
Aalborg Universitet

erhverv@jp.dk

Kriminalitet rettet mod virksomheder (lidt misvisende ofte kaldet virksomhedskriminalitet) er i vækst. Det var konklusionen både fra PwC, der hvert andet år offentliggør en undersøgelse af sådan kriminalitet og i de aviser, der dækkede historien i forrige uge.

Men kan man nu udlede det af undersøgelsen? Og passer det?

For at starte med det sidste, må man erkende, at vi ikke helt ved det. Kriminalitet rettet mod virksomheder er et problem, der rammer mange virksomheder både herhjemme og i udlandet. Mange undersøgelser – men ikke så mange videnskabelige undersøgelser – viser, at mellem 25 og 35 pct. af alle virksomheder inden for et par år opdager kriminalitet, begået imod dem.

Vi har imidlertid ikke noget generelt belæg for at antage, at den type kriminalitet er stigende. Jeg skal komme tilbage til, hvorfor dette er vanskeligt at sige.

Vi ved, både fra undersøgelserne og fra de sager, der fra tid til anden dukker op bl.a. i medierne, at kriminaliteten ofte er begået af ansatte eller ledere i virksomheden, at de ofte har været ansat i en længere årrække i virksomheden, og at de ofte har betroede stillinger. Det er folk, man har tillid til i virksomheden, og netop deres stilling og den tillid, virksomheden viser dem, gør det muligt for dem at begå kriminaliteten og ikke sjældent for store beløb.

Lagermanden, der lader nogle af varerne ryge ud gennem bagdøren; chaufføren, der "taber" nogle varer undervejs; indkøberen, der modtager returkommission; dealeren, der laver insiderhandel; direktøren, der får virksomheden til at betale for malerierne hjem til bopælen o.s.v.

Listen er uendelig, og kun fantasien sætter grænser. Hertil kommer den kriminalitet, der begås af folk udefra. Det kan naturligvis være butik- og indbrudstyre, men kriminalitet via nettet er mindre besværlig ofte mere udbytterig og vanskeligere at opdage. Det kan være industrispionage, eller det kan være malkning af netbanker. Også her er mulighederne (og truslerne) mange.

PwC's undersøgelse for 2014 (foretaget i 2013) bekræfter dette billede af gerningsmændene og gernings typerne. Men derudover

mener PwC at kunne konstatere, at der er en stigning i den globale kriminalitet rettet mod virksomhederne på 9 pct. (fra 34 til 37 pct.). Retfærdigvis er det kun i de dansksprogede overskrifter, at det konkluderes. I selve tekstmaterialet og især i den engelsksprogede undersøgelse er den konstaterede stigning korrekt beskrevet som en stigning i "den kriminalitet virksomhederne selv rapporterer at have været udsat for". Og det er jo noget ganske andet.

Der kunne nemlig således lige så godt være tale om et fald i kriminaliteten og en forbedring af virksomhedernes evne til at opdage kriminaliteten.

Der har igennem de seneste mange år været øget fokus på, at virksomheder udsættes for kriminalitet, der har været stærk international fokus på bestikkelse og korruption, og der går vel ikke en dag, uden at vi læser om risiciene ved netkriminalitet, cybercrime, phishing og hvad det nu alt sammen hedder. Det ville være underligt hvis ikke de fleste virksomheder samtidig satte fokus på, om alle disse fortrædeligheder ikke også kunne tænkes at gå ud over dem – og derfor igangsatte kontroller m.v., hvorved de bedre bliver i stand til at afdække den kriminalitet, de måske hele tiden har været udsat for.

Om Cybercrime hedder det i den danske pressemeddelelse: »Cybercrime rykker op globalt. Ifølge undersøgelsen er det i alt 24 pct. af de ramte virksomheder, som har været offer for cybercrime, hvilket er en stigning på 4 pct. i forhold til 2011. Dermed indtager cybercrime globalt en fjerdeplads over de mest udbredte økonomiske kriminalitetsformer. I Danmark er det knap 36 pct. af de oplyste tilfælde, der har været cybercrime.«

Stigningen på de 4 pct. er fra 23 til 24 pct. fra 2011, hvor der for første gang var fokus på dette område i undersøgelsen, til 2014. Sammenholder man imidlertid dette med mængden af datatrafik og brugere af internettet og eksplosionen af antallet her, så kunne man også sige, at en stadig mindre del (relativt) af netbrugere er kriminelle. Ifølge Internet World Stats er mængden af brugere fra år 2000 til medio 2012 således vokset med 393 pct. i Europa og med 566 pct. på verdensplan. Man kunne måske også antage, at virksomhederne er blevet bedre til at sikre deres netadgange m.v. og dermed afdækker flere angreb.

Ser man på udviklingen i den opdagede kriminalitet i

virksomhederne, og lægger man blot undersøgelsens egne resultater til grund (hvad der nu også er vanskeligt, allerede fordi der er forskellige spørgsmål med i hver undersøgelse, idet man udvælger nogle særlige fokusområder de enkelte år), bliver man imidlertid også ganske forbavset.

Yderst loyalt gengives således hovedresultatet fra undersøgelserne tilbage fra år 2001, og de viser, at mængden af rapporteret kriminalitet er betydeligt lavere efter finanskrisen end før.

Faktisk var det laveste tal fra år 2009, hvor "kun" 30

pct. af de adspurgte virksomheder havde været udsat for kriminalitet. Tallene er følgende:

- 2001: 43 pct.
- 2003: 37 pct.
- 2005: 45 pct.
- 2007: 43 pct.
- 2009: 30 pct.
- 2011: 34 pct.
- 2014: 37 pct.

Man kunne således også udlægge undersøgelsens eget hovedresultat således: »Fortsat lav rapportering af kriminalitet, der rammer virksomhederne. Efter finanskrisen (måske i takt med, at

Der kunne nemlig således lige så godt være tale om et fald i kriminaliteten.

Lars Bo Langsted
Professor,
Aalborg Universitet

det langsomt begynder at begå fremad igen) har der ganske vist været en lille stigning, men vi er endnu langt fra den rapporterede

kriminalitet fra før finanskrisen satte ind.«

Min kritik ovenfor skal ikke på nogen måde opfattes som en negligering af problemet eller en nedgøring af rapporten fra PwC. Kriminalitet rettet mod virksomhederne er et alvorligt problem og der er mange gode og rigtige betragtninger i rapporten. Man skal blot ikke lægge mere i sådan en undersøgelse, end den kan bære, og man behøver slet ikke at "oversælge" hverken den eller problemet. Rapporten er interessant nok i sig selv, og problemet løses ikke ved at råbe "ulven kommer".

Modelfoto: Ryan Jorgensen

